

อาชีพในฝันของคนรุ่นใหม่ : ผู้พิพากษา

รายได้ : 10 ปีมีเงินเก็บ 12 ล้าน

ผลตอบแทนได้ทั้งในรูปของเงินเดือน และอื่น ซึ่งรายได้ของนักกฎหมาย พอสรุปเป็นระดับได้ดังนี้

<u>ผู้พิพากษา</u>	รายได้	ประมาณปีละ	720,000 บาท
<u>+ เงินประจำตำแหน่ง</u>	รายได้	ประมาณปีละ	480,000 บาท
	<u>รวมรายได้</u>	<u>ประมาณปีละ</u>	<u>1,200,000 บาท</u>
<u>อัยการสูงสุด</u>	รายได้	ประมาณปีละ	720,000 บาท
<u>+ เงินประจำตำแหน่ง</u>	รายได้	ประมาณปีละ	480,000 บาท
	<u>รวมรายได้</u>	<u>ประมาณปีละ</u>	<u>1,200,000 บาท</u>
<u>ทนายความ (มีประสบการณ์)</u>	รายได้	ประมาณปีละ	1,200,000 บาท
<u>+ ที่ปรึกษาทางกฎหมาย / 1 บริษัท</u>	รายได้	ประมาณปีละ	1,200,000 บาท
	<u>รวมรายได้</u>	<u>ประมาณปีละ</u>	<u>2,400,000 บาท</u>

เรียบเรียงข้อมูล : โรงเรียนศิริสาธิต (4 มกราคม 2558) อ้างถึง <https://www.gotoknow.org/posts/531119>

นิยามอาชีพ ผู้พิพากษา

พิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวงในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ในศาลยุติธรรม เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น มีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ใช้ดุลยพินิจชี้หน้าพนักงานหลักฐานและทำคำสั่งหรือคำพิพากษาในคดีแพ่งและคดีอาญาปฏิบัติหน้าที่ในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา

ลักษณะของงานที่ทำ

ตรวจคำคู่ความซึ่งยื่นต่อศาลเพื่อสั่งรับหรือไม่รับหรือให้ทำใหม่หรือให้แก้ไขเพิ่มเติมควบคุมการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี ออกข้อกำหนดเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล และเพื่อให้กระบวนการพิจารณาดำเนินไปโดยเที่ยงธรรมและรวดเร็ว ออกหมายเรียก ออกหมายอาญา ออกหมายสั่งให้ส่งคนมาจาก หรือไปยังจังหวัดอื่นหรือออกคำสั่งใด ๆ ใต้สวนและวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องหรือคำขอใต้สวนมูลฟ้องในคดีอาญาใต้สวนการชันสูตรพลิกศพ ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงานนั่งพิจารณาคดีและควบคุมการนำสืบพยานหลักฐานของคู่ความ ตรวจบุคคล วัตถุสถานที่หรือตั้งผู้เชี่ยวชาญใช้ดุลยพินิจวินิจฉัยชี้หน้าพนักงานหลักฐานทั้งปวงพิพากษาชี้ขาดตัดสินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญาโดยยุติธรรมตามกฎหมาย บังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา ทำรายงานการคดีและกิจการของศาลส่งตามระเบียบ ระมัดระวังการใช้ระเบียบวิธีการต่างๆ ที่กำหนดขึ้น โดยกฎหมายหรือโดยประการอื่น ให้เป็นไปโดยถูกต้องเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาดไปโดยเร็ว อาจมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีต่างประเภทกันตามประเภทของศาล

สภาพการทำงาน

ผู้พิพากษามีห้องทำงานที่มีสภาพเหมือนห้องทำงานทั่วไปและเมื่อต้องทำหน้าที่ตัดสินคดีความ จะต้องนั่งบัลลังก์ปฏิบัติหน้าที่พิพากษาเป็นประธานในห้อง ตัดสินคดีความอาชีพผู้พิพากษา อาจจะต้องปฏิบัติงานประจำศาลในต่างจังหวัด โดยเฉลี่ยจะปฏิบัติหน้าที่ประมาณ 3 - 4 ปีในแต่ละจังหวัด ซึ่งมีบ้านพักผู้พิพากษาประจำในทุกจังหวัดหรืออาจจะปฏิบัติหน้าที่ประจำศาลในกรุงเทพฯ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการประกาศของคณะกรรมการข้าราชการศาลยุติธรรม

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

ผู้พิพากษา ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- สัญชาติไทยโดยกำเนิด
- ไม่เป็นผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ

หน่วยงานอื่นของรัฐ

- อายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์
- เป็นนิติศาสตร์บัณฑิต หรือสอบไล่ได้ปริญญาหรือ
- ประกาศนียบัตรทางกฎหมายจากต่างประเทศซึ่ง ก.ต. เทียบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี เป็น

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับเนติบัณฑิตยสภาจากสำนักเนติบัณฑิตยสภา

ผู้ที่จะประกอบอาชีพนี้ ควรเตรียมความพร้อมดังต่อไปนี้คือ : การดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 นั้น บุคคลผู้ประสงค์จะเข้ารับราชการเป็นผู้พิพากษามีได้ 3 ทางคือ

1. สมัครสอบคัดเลือก ต้องอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์
2. สมัครทดสอบความรู้ ต้องอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์
3. สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษต้องอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์

ผู้ที่จะเข้าเป็นผู้พิพากษาโดย 3 ทางดังกล่าวข้างต้น ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม มาตรา 26 กำหนดว่าต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น ต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด ไม่เป็น ผู้ถูกลงโทษไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ เป็นต้น และสำหรับผู้สอบคัดเลือกตาม

ผู้สมัครสอบคัดเลือกตาม ข้อ 1 ต้องมีคุณสมบัติและได้ประกอบ วิชาชีพทางกฎหมาย ดังต่อไปนี้

1. เป็นนิติศาสตร์บัณฑิตหรือสอบไล่ได้ปริญญาหรือประกาศนียบัตรทางกฎหมายจากต่างประเทศ ซึ่ง ก.ต. เทียบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี
2. สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตยสภา
3. ได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายเป็นจำศาล รองจำศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานบังคับคดี หรือพนักงานคุมความประพฤติของศาลยุติธรรม พนักงานอัยการ นายทหารเหล่าพระธรรมนูญ ทนายความ หรือประกอบวิชาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

ตามที่ ก.ต. กำหนดเป็นเวลาน้อยกว่าสองปีทั้งนี้ให้ ก.ต. มีอำนาจออกระเบียบกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพนั้น ๆ ด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสมควรสอดคล้อง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ต. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาล ยุติธรรม มาตรา 27)

ผู้สมัครทดสอบความรู้ตามข้อ 2 ต้องมีคุณสมบัติและได้ประกอบวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

1. สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตยสภา
2. มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ก. สอบไล่ได้ปริญญาหรือประกาศนียบัตรทางกฎหมายจากต่างประเทศ โดยมีหลักสูตรเดียวไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่ง ก.ต.เทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือสอบได้ปริญญาเอกทางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่ง ก.ต. รับรอง

ข. สอบไล่ได้ปริญญาหรือประกาศนียบัตรทางกฎหมายจากต่างประเทศ โดยมีหลักสูตรเดียวไม่น้อยกว่าสองปีหรือหลายหลักสูตรรวมกันไม่น้อยกว่าสองปี ซึ่ง ก.ต. เทียบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีและได้ประกอบวิชาชีพตามที่ระบุไว้ในมาตรา 27 (3) (ประกอบวิชาชีพเป็นจำศาล พนักงานอัยการ ฯลฯ เป็นเวลาน้อยกว่าหนึ่งปี)

ค. สอบไล่ได้ปริญญาโททางกฎหมายจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่ง ก.ต. รับรองและได้ประกอบวิชาชีพตามที่ระบุไว้ในมาตรา 27 (3) เป็นเวลาน้อยกว่าหนึ่งปี

ง. เป็นนิติศาสตร์บัณฑิตชั้นเกียรตินิยมและได้ประกอบวิชาชีพเป็นอาจารย์ในคณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นเวลาน้อยกว่าห้าปี

จ. เป็นนิติศาสตร์บัณฑิตและเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมที่ได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในตำแหน่งตามที่ ก.ต. กำหนดเป็นเวลาน้อยกว่าหกปีและเลขานุการสำนักงานศาลยุติธรรมรับรองว่ามีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรู้ความสามารถดี และมีความประพฤติดีเป็นที่ไว้วางใจว่าจะปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตุลาการได้

ฉ. สอบไล่ได้ปริญญาโทหรือปริญญาเอกในสาขาวิชาที่ ก.ต. กำหนดและเป็นนิติศาสตร์บัณฑิตและได้ประกอบวิชาชีพตามที่ระบุไว้ในมาตรา 27 (3) หรือได้ประกอบวิชาชีพตามที่ ก.ต. กำหนดเป็นเวลาน้อยกว่าสามปี

ช. สอบไล่ได้ปริญญาตรีหรือที่ ก.ต. เทียบไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีในสาขาวิชาที่ ก.ต. กำหนดและได้ประกอบวิชาชีพตามที่ ก.ต. กำหนดเป็นเวลาน้อยกว่าสิบปีจนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้นและเป็นนิติศาสตร์บัณฑิตให้ ก.ต. มีอำนาจออกระเบียบกำหนดเงื่อนไข

เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพตาม (2) (จ) (ฉ) และ (ช) ด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสมัครทดสอบความรู้ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ต.กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม มาตรา 28) ส่วนผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษ

ผู้สมัครตามข้อ 3 ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. มีคุณวุฒิอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ก. เป็น หรือเคยเป็นศาสตราจารย์หรือ รองศาสตราจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ

ข. เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์ในคณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

ค. เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญหรือข้าราชการประเภทอื่น ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกอง หรือเทียบเท่าขึ้นไป

ง. เป็นหรือเคยเป็นทนายความมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

2. สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง เนติบัณฑิตยสภา

3. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ดีเด่น ในสาขาวิชากฎหมายตามที่ ก.ต.

กำหนด

4. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีบุคลิกภาพ มีความประพฤติและทัศนคติเหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตุลาการ

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกพิเศษให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ต. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม มาตรา 29)

โอกาสในการมีงานทำ

ตำแหน่งผู้พิพากษาถือว่าเป็นตำแหน่งที่มีเกียรติ เป็นงานที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ทรัพย์สิน และชีวิตของประชาชนพลเมือง และทำงานใน พระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ มีบัลลังก์นั่งสูงกว่าข้าราชการธรรมดา แม้ปัจจุบันนี้ความคิดดังกล่าวจะลดน้อยลงเนื่องจากจำนวนผู้พิพากษามากขึ้น อีกทั้งฐานะในทางสังคมและเกียรติภูมิของข้าราชการฝ่ายอื่น ตลอดจนพ่อค่านักธุรกิจสูงขึ้น แต่ตำแหน่งผู้พิพากษาก็ยังคงมีความสำคัญอยู่ เพราะฉะนั้นผู้พิพากษาจึงต้องดำรงตนให้น่าเชื่อถือ ดังนั้นกิจการบางอย่างซึ่งขัดกับงานในตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทำให้เป็นที่ระแวงสงสัยในความเป็นกลางหรือความเป็นธรรม เช่น รับปรึกษาคดีให้บุคคลทั่วไปหรือรับทำงานนอกเวลาหารายได้พิเศษเลี้ยงครอบครัว แม้จะเป็นงานสุจริตกฎหมายก็ห้ามไว้มิให้กระทำ เพราะการกระทำเช่นนั้นอาจกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษา

โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ

ผู้ประกอบการอาชีพนี้ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายเมื่อมีความชำนาญและ ประสบการณ์จะสามารถได้รับการเลื่อนขั้น ตำแหน่งตามสายงานไปได้จนถึงตำแหน่งบริหารของข้าราชการตุลาการ ประธานศาลฎีกา การประกอบการอื่นเพื่อหารายได้พิเศษแม้จะเป็นงานสุจริตกฎหมายก็ห้ามไว้มิให้กระทำเนื่องจากผู้พิพากษาต้องดำรงตนให้น่าเชื่อถือ ไม่ควรทำให้เป็นที่ระแวงสงสัยในความเป็นกลางหรือความเป็นธรรมและสำหรับอาชีพนี้อัตราเงินเดือนจัดได้ว่าสูงกว่าข้าราชการสังกัดอื่นๆ ทั่วไป ซึ่งเป็นอัตราเงินเดือนที่ปรับใหม่ให้เหมาะสมกับภาวะสังคม

อาชีพที่เกี่ยวข้อง

ทนายความ ที่ปรึกษาทางกฎหมาย นิติกร อาจารย์มหาวิทยาลัย